

*Сімак Катерина Віталіївна,
Національний університет «Острозька академія»*

ДІАГНОСТИКА ДИНАМІКИ МІЖСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТСЬКИХ ГРУП УКРАЇНИ ТА КАНАДИ

Спілкування у групах відіграє важливу роль у житті людини. Задоволення від нього позначається на психологічному комфорті учасників комунікативного процесу, а незадоволення міжособистісними стосунками породжує погані настрої, депресії, утруднює досягнення поставлених цілей.

Дослідження Б. Паригіна, Я. Коменського, А. Петровського, Л. Уманської зосереджуються на соціально-психологічних факторах формування та розвитку груп, визначенні специфіки впливу на особистість конкретної соціальної групи, а також питань групових взаємин.

На нашу думку, міжособистісне спілкування – це складний процес, у системі якого діють не лише об'єктивні чинники (характер цілей комунікації, умови їх досягнення, результативність та успішність, особливості комунікантів, та стосунки, що виникають між членами групи), а й суб'єктивні (культурні та міжнаціональні особливості, гендерні атрибути, рівень свідомості та самосвідомості, та індивідуально-психологічні особливості учасників комунікації та ін.).

Ефективним інструментом результативного вивчення міжособистісних стосунків є запропонований американським психологом Дж. Морено метод соціометрії. Процедура соціометричного дослідження полягає в тому, що кожному члену групи пропонується відповіді на запитання «З ким би ти хотів..?» [3: 68].

На думку А. Петровського [1:49], цей механізм можна позначити як мотиваційне ядро в міжособистісних стосунках. Експериментальне доведено, що зміст мотиваційного ядра вибору партнера у структурі міжособистісних стосунків може правити за показник того рівня, якого досягла група у своєму розвитку як колектив.

Проміжне становище між якостями особистості студента та його міжособистісними відносинами займають ті здібності, які виявля-

ються в спілкуванні і взаємодії з людьми. Психодіагностика таких здібностей у певній групі може проводитися шляхом спостереження. Проте таке самоспостереження повинно бути заздалегідь підготовленим, продуманим і організованим, проводитися за певною програмою.

Щодо діагностики індивідуальних особливостей комунікантів, що впливають на процеси спілкування, то надзвичайно важливо виділити такі властивості, як стиль лідерства, конфліктність, співпраця, і т. д. Прикладом є Каліфорнійський психологічний опитувальник особистості (СРІ). Він був розроблений за принципом ММРІ в кінці 60-х рр. американським психологом Дж. Гоухом. Мета або призначення цього опитувальника – «передбачати, що люди скажуть або зроблять в певній ситуації, а також передбачити, що інші скажуть про них». На відміну від ММРІ СРІ призначений для здорових людей і виявляє соціально-психологічні характеристики особистості [5: 53].

Методина діагностики міжособистісних стосунків Т. Лірі, була створена у 1954 р. і призначена для дослідження уявлення кожного учасника групи про себе (в опозиції *домінування-підпорядкування* і *дружелюбність-агресивність*) й ідеальне «Я», а також для виявлення зони конфлікту [2: 185-208].

Отже, міжособистісне спілкування охоплює практично весь діапазон існування людини. Перспективним напрямом у діагностиці міжособистісних відносин є спостереження та ряд інших методик, що дозволяють дослідити динаміку розвитку кожного з учасників та групи загалом.

Список літератури:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
2. Волошина В.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. Практикум: Навч. посібн. – К.: Каравела, 2008. – 280 с.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272 с.
4. Психологическая диагностика: Проблемы и исследования / Е.М. Борисова К.М. Гуревич. Под ред. К.М. Гуревича. – М.: Педагогика, 1991. – 232 с.
5. Семиченко В.А. Психологія спілкування. – К.: «Магістр-S», 2008. – 152 с. Рос. мовою.